

PRZEGLĄD.

Monarchya Austryacka. — Ameryka. — Portugalia. — Hiszpania. — Anglia. — Francya. — Belgia. — Szwajcarya. — Włochy. — Niemce. — Prusy. — Turcya. — Wiadomości handlowe.

Monarchya Austryacka.

Rzecz urzędowa.

Lwów, 17. grudnia. Na wezwanie umieszczone w gazecie lwowskiej z dnia 6. z. m. Nr. 60670, zebrano przez składowi dla c. k. austryackich żołnierzy rannych, pewną ilość bandażów i szarpi, a to od gmin z obwodu Złoczowskiego: Płuchów i Podlipce, Kołtów, Ruda, Opuki, Werchobuż i Huta Werchobuzka.

Prezydum rządu krajowego podając tę patryotyczną ofiarę do publicznej wiadomości, oświadcza przy tej sposobności rzeczonym gminom najczulsze podziękowanie.

Sprawy krajowe.

(Litogr. „Koresp. austr.“ o kongresie cłowym.)

Wiedeń, 22. stycznia. Niektóre dzienniki wyraziły nieukontentowanie z powodu, że kongresowi cłowemu przez zakreślony mu regulamin spraw odjęto możność gruntownej dyskusji nad zasadami, na których się opiera projekt taryfy cłowej i że zgromadzenie ma się według tego ograniczyć tylko na doradczych zdaniach pod względem pojedynczych pozycyi cłowych.

Wypływa to z natury rzeczy samej, że ściśle i na zasadach oparte odgraniczenie między pojedynczymi pozycjami taryfy a myślą kierującą, która zarówno wszystkim za podstawę służy, nie da się tak łatwo przeprowadzić. Pierwsze bowiem mają się do ostatniej jak gałęzie drzewa do korzenia i do pnia; chociaż zaprzeczyć nie możemy, iż wypada sobie życzyć, ażeby sami członkowie kongresu ustanowili zasadę takiego odgraniczenia. Zastanówmy się żywo i dokładnie nad właściwym stosunkiem! Nikt zaprzeczyć nie zdoła, że tylko władze ustawodawcze państwa mogą ustanawiać zasady nowej taryfy cłowej. Atoli w chwili obecnej, kiedy stosunki monarchyi zmagają rząd do wykonania najuagłębszych prac organizacyjnych w drodze rozporządzeń, było rzeczą niepodobną użyć zastrzeżonego konstytucyą spółzwiązania reprezentantów ludu względem taryfy cłowej.

To jednak da się wśród wszelkich okoliczności z największą pewnością wyrzec, że podstawy tak ważnej na wszystkie socyalne i polityczne stosunki narodu tak znakomity wpływ wywierającej ustawy mogą i powinny być ustalone tylko przez mężów, którzy są dokładnie obeznani z sprawami ustawodawstwa w ogóle i nie spoglądają na nie ze stanowiska interesów partykularnych, ale wychodzą z wyższej zasady powszechnego dobra państwa.

Inaczej rzecz się ma co do ułożenia pojedynczych pozycyi! Tu bowiem należy przedewszystkiem mieć wzgląd na wiadomości szczegółowe i na ludzi z zawodu. Zapuszczająca się w szczegóły dyskusya może pod tym względem odnieść bardzo pożyteczny rezultat. — Zgromadzenia ustawodawcze w Anglii i Francyi uznały potrzebę w podobnych okolicznościach pod względem pojedynczych pozycyi i kwestyi detalicznych zasięgnąć rady ze strony izb handlowych i znakomitych zdolności przemysłowych. Gdy zaś idzie o gruntowne i na wielką skalę przeprowadzić się mające reformy cła i handlu, wtedy układają się we Francyi i Anglii odnośne projekta w skrytceści. — Przypomnijmy sobie, jak niespodzianie wystąpił w Anglii Sir Robert Peel z swym wielkim projektem do zaprowadzenia podatku od dochodów i dla zredukowania pozycyi zanadto natenczas surowej i ekskluzywnej taryfy cłowej.

Komisya, która u nas wypracowała projekt do taryfy cłowej, składała się z najznakomitszych mężów, z świetnych politycznych nazwisk, które wszystkim wielkim i ważnym sprawom podają najlepsze gwarancye. Właśnie ta część prasy, która teraz obrała sobie regulaminu spraw kongresu za przedmiot cierpkiej nagany, zgadzała się zupełnie z zasadami projektu, co widocznie dowodzi, że projekt ten nie jest płodem jednostronnego zapatrywania się na stosunki państwa, ale rezultatem głębokiego i wyższego pojęcia. I lud cały pojął i powitał go w tym samym duchu. Każdy rozsądny uznał, że Austria zrobiła ważny krok na drodze postępu.

Część jedna ludzi przemysłem się trudniących w jednym z północnych krajów koronnych nie mogła przeciw temu nie zarzucić, prócz, że obecny system strzeżenia granic nie podaje dostatecznej

gwarancyi, ażeby ochrona cła nie służyła za pozór do ogromnego przemysłnictwa.

Mamy ważne powody do twierdzenia, że podobne obawy są przesadzone. Życzymy sobie wprawdzie polepszenia naszego systemu komor celnych o ile jest potrzebnem; ale demoralizacya nie wkorzeniła się między nami tak głęboko, ażebyśmy mogli przypuścić niepodobieństwo odpowiedzenia słusznym w tym względzie życzeniom.

To jednak jest uwagi godnem, że wspomnieni mężowie przemysłu musieli wytknąć komory celne by wyrzec naganę nie przeciw zasadzie ochrony cła, ani przeciw całości projektu samego, lecz tylko obawę co do skutków praktycznych.

(Statut kraju dla lomb.-weneckiego królestwa.)

Z Medyolanu zawiera Lit. koresp. jak mówi z niezawodnego źródła, następujące podania o statucie krajowym:

Włoscy mężowie zaufania wznieśli na danym gruncie budowlę, w której całkiem naturalnie musiano zaprowadzić harmonijny stosunek ze wszystkimi składowymi częściami wielkiego cesarstwa, mającego za godło *Viribus unitis* i według powszechnych głównych zasad pogodzić ją z prawami i potrzebami osób pojedynczych, jak z prawami i potrzebami ogółu. Dla obu prowincyi, t. j. dla Lombardzkiej i Weneckiej, będzie istnieć spólny sejm; administracya jest również oddzielna, a na czele rządu stoi tak tu jak i tam, osobny namiestnik. Sejm łączy się na przemiany w Medyolanie i Wenecyi, jednak zastrzeżono naczelnikowi państwa, wyznaczyć także inne miejsce na rezydencyę. Sejm dzieli się na dwie izby, na senat tudzież izbę deputowanych. Senat składa się z 58 członków, obranych w następujący sposób: dwóch z każdego z obu stołecznych miast; dwóch z każdej prowincyi; jednego wybiera każdy z dwóch instytutów, a jednego każdy z dwóch uniwersytetów. Wybór drugich 18 należy do króla; dziesięć lat pozostają senatorowie w urzędzie i mogą znowu być wybrani. Izby nie mogą się zbierać, podczas gdy sejm państwa jest odroczoney. Zimowa sesya sejmku nie może bez szczególnego pozwolenia nad dwa miesiące się rozciągać. Dla zwołania, odroczenia lub rozwiązania izb istnieją zwyczajne lub mało co odstępujące przepisy. Izdom przyzwolono prawo obierania swych prezydentów itd., rozpoznawania pełnomocnictwa i wyznaczania porządku dziennego. Władza wykonawcza jest w ręku namiestników; obok nich dla każdej części kraju stoi konsulta; tę konsultę składa ośmiu radców, z których czterej będą obrani od naczelnika państwa, a dwaj od każdej z obu izb.

Konsulta ma obowiązki rady stanu, a członkowie jej pozostają 5 lat w urzędzie. Tylko Włosi mogą być na senatorów obrani. — Kandydat powinien ukończyć 40 rok życia i 1500 lire podatku płacić; połowa mających być obranymi przez króla albo do jakowej uczonowanej korporacyi należących senatorów jest wyjęta z pod tego przepisu. Urzędowanie deputowanych rozciąga się na lat 5, i muszą płacić daninę 300 lire. Panująca religia państwa jest katolicka, ona tylko jedna upoważniona jest do wykonywania publicznych obrzędów; rzymsko-katolicki kościół znosi się we wszystkich sprawach, odnoszących się do dogmy, karności lub sumienia bezpośrednio z papieżem albo działa według własnego zdania. W sprawach mieszanych obowiązany jest porozumieć się z publicznymi władzami. Wszystkie uznane religie będą tolerowane, jednakże wykonywają tylko prywatnie swe obrzędy; różnica religii nie pociąga za sobą żadnej różnicy w używaniu praw obywatelskich lub politycznych. Administracya korporacyi religijnych jest wolna, ale zostaje pod ustawami.

(Portorya od listów z Austrii do Kalifornii i Oregonu.)

Wiedeń, 23. stycznia. Według doniesienia angielskiego jeneralnej poczty do pruskiego jeneralnego urzędu pocztowego będzie na przyszłość korespondencya do Kalifornii i Oregonu przesłana drogą na Chagres i Panama, a to w zamkniętych pakietach listowych przez angielskie statki pocztowe aż do Chagres, a z Panamy do San Francisco przez statki pocztowe Stanów zjednoczonych. W skutek tej nowej przesłki mają także c. k. austryackie poczty pobierać nadal od listów, poselanych z Austrii do Kalifornii i Oregonu przez Prusy, względem których równie jak dla wszystkich korespondencyi do Stanów zjednoczonych Ameryki północnej istnieje dotychczas przymus frankowania, przy odbieraniu listów: 1) Połączoną portoryę, t. j. 9 kr. m. k. od pojedynczego 1 lut nie przeważającego listu z progresyą od luta do luta. 2) Zagraniczną (angielską, belgijską, względnie holenderską) franco- i tranzyto-portoryę t. j. 20 kr. m. k. od pojedynczego listu nieprzewyższającego wagi 1/2 luta z progresyą od 1/2 do 1/2 luta, a 3) Zagraniczną już wstępnie wymienioną angielsko-amerykańską, zamorską i tranzytową portoryę, t. j.

1 złr. 43 kr. m. k. od pojedynczego, 1 łut nieprzeważającego listu z progresją od łuta do łuta, a zatem taksa od pojedynczego $\frac{1}{2}$ łuta ważącego listu z Austrii do Kalifornii i Oregonu wypadła 2 złr. 12 kr., a od listu ważącego 1 łut 2 złr. 32 kr. m. k. (Lit. kor. austr.)

(Wiadomości potoczne z Wiednia.)

Wiedeń, 23. stycznia. Jej Mość Cesarzowa Anna, małżonka Jego Mości Cesarza Ferdynanda miała przed kilką dniami mocną katarową febrę, do tego przyczyniła się róża na twarzy, która dnia 15. stycznia niebezpieczeństwem groziła. Od trzech dni polepszyło się zdrowie Jej Mości Cesarzowej tak dalece, że ostatnimi dniami nie wydano już żadnych buletynów lekarskich.

— Najwyższe trybunały krajowe w niektórych krajach koronnych wydały rozporządzenia do podrzędnych władz sądowych, w których za przyłączeniem wykazu dyzlokacji żandarmeryi zaleciły im, aby się w przypadkach wezwania udawały do właściwych komendantów oddziału żandarmeryi.

— Traktat o zasadach austriacko-włoskiego związku pocztowego zawarty jest między Austrią i Toskanią przez obustronnych pełnomocników barona Hügel i księcia Corsini, i podpisany dnia 5. listopada 1850, poczem dnia 5. grudnia wymieniano właściwe ratyfikacje we Florencji. Według tego będzie nałożona na korespondencję między austriacko-włoskim związkiem pocztowym tylko spólna, w trójnasób stopniowana portorya od 3, 6 i 9 kr. m. k. Przymus frankowania ustaje, również mają nadal ustać wszystkie portorye tranzytowe. Względem korespondencji z temi niemieckimi państwami, które do pocztowego związku już przystąpiły, zaprowadzono również liczne i ważne ułatwienia. (Lit. kor. austr.)

— Tutejsze stowarzyszenie gospodarskie odbywa posiedzenia, na których między innymi ważnymi kwestyami wzięto pod rozwagę przyczyny obecnych wysokich cen mięsa. Stowarzyszenie okręgowe w Trebitsch wykazało konieczność podniesienia krajowego chowu bydła, który od kilku lat znacznie podupadł. Względem zarazy na bydło rogate zrobiono propozycję regeneracji bydła, według którego żyjące w nieprzeliczonych trzodach w południowej Ameryce bydło, a nie podlegające słabościom europejskim, ma być zaprowadzone.

— Jego ces. Mość raczył najw. postanowieniem z d. 19. grudnia 1850 r. na przedłożony za porozumieniem z radą ministrów wniosek ministra handlu przyzwolić na organizację służby konsularnej w Bulgaryi. W Rustschuk będzie zaprowadzony kierujący konsul z wice-konsulatami w Widdyniu i w Sophia, tudzież wice-konsulaty w Warnie i w Tułtscha, prócz tego mają być w stosownych miejscach handlowych zaprowadzone agencje konsularne.

— Dla poparcia przystawy bydła do Wiednia mają c. k. jeneralnemu konsulowi w Odesie, tudzież c. k. agencjom i jeneralnym konsulatom w Jasach i w Bukareszcie przez c. k. Namiestnictwa być przesłane doniesienia o targu Wiedeńskim na bydło, a wspomniane urzęda będą je rozszerzać między trudniących się handlem i chowem bydła i wskazywać na drogi i środki mogące poprzeć spęd bydła rzeźnego do Wiednia. (Lloyd.)

(Sprawy sławiańskie.)

Praga, 23. stycznia. Związało się tutaj towarzystwo mające zamiar wspierać datkami pomniejszych właścicieli domów podczas kwaterunku wojskowego, albo przyjąć na siebie całe zaopatrzenie zakwaterowanych żołnierzy w najętym na to umyślnie lokalu za małe od przynależnych właścicieli domów opłacane relutum po 10 k. m. k. dziennie od głowy.

— W Litomierzycach umarł dnia 13. b. m. rektor przy tamtejszem seminarjum, znany jako czeski autor A. Rzehak. Wygotował był w grudniu wielką część realnej encyklopedyi do druku, ale niedoczekał wyjścia pierwszego zeszytu.

— W Polna na czesko-morawskiej granicy wyprawiono niedawno czeskie przedstawienie teatralne na korzyść Iglawskiego liceum.

(Kurs wiedeński 25. stycznia 1851.)

Obligacje długu państwa 5% — $95\frac{1}{8}$, $4\frac{1}{2}\%$ — $83\frac{3}{16}$, 4% — $74\frac{1}{4}$, 3% z r. 1850 — $2\frac{1}{2}\%$ z r. 1850 $89\frac{1}{2}$. Akcje bank. 1139. Losy r. 1839 — $288\frac{3}{4}$. Akcje kolei północ. $1196\frac{1}{4}$. Odenburskie — Budweiskiej kolei 256. Nadworne obligacje 2% — —. Wiedeńskie miejsko bank. 56. Dunajskiej żeglugi parowej po 500 złr. 524. — 525.

Ameryka.

(Wiadomości z Meksyku, Hajti i z Chili.)

Wiadomości z Meksyku sięgają po dzień 10. grudnia z miasta Meksyku, a z Vera-Cruz do 15.

W Meksyku zapewniano, że generał Arista utworzył sobie gabinet. P. Robles ma zostać ministrem wojny i marynarki; José Ignacio Estava ministrem skarbu, Sr. Lic. Iglesias, spraw zewnętrznych, a D. M. Macedo sprawiedliwości.

Rząd amerykański uwolnił od podatku (tonnage) wszystkie okręta z pasażerami.

P. Lerdo de Tejada ogłosił obraz obecnego położenia Meksyku zawierający ważne data dla tego, ktoby chciał zbadać stan moralny, polityczny i religijny Meksykanów. Według podań pana Tejada wynosi dochody klera 20 mli dolarów rocznie. Dobra funduszowe korporacji religijnych, tudzież biskupów i innych dygnitarzy kościoła reprezentują ogromny kapitał. W samym dystrykcie federalnym, wynosi ten kapitał 26,000,000 dolarów, co stanowi większą połowę całej wartości posiadłości ziemskich dystryktu wspomnianego. Rząd mimo wszelkich usiłowań, nie może ściągnąć do skarbu więcej nad 6,000,000 dolarów rocznie. Cholera już mniej się sroży w Jamaice.

Do Hawanny przypuszczają już Amerykanów północnych państw i obchodzą się z nimi z największą grecznością. W porcie tamtejszym nie masz już okrętów stanów zjednoczonych.

W Hajti ustala się coraz więcej konstytucya kraju. Uzbrajania na lądzie i na morzu dla nowej ekspedycyi przeciw republice dominikańskiej trwają nieustannie; mimo to panowała w kraju zupełna spokojność.

Zbiór kawy nie był pomyslny, a to z powodu mocnych deszczów, które poprzedziły miesiąc grudzień.

Dzienniki z Valparaiso z 25. listopada donoszą, że w miesiącu wspomnianym zaszły ruchy rewolucyjne w Chili. Energiczne postępowanie ze strony rządu przytłumiło pierwszą insurekcję, która niepokoiła kraj od lat dwudziestu.

Okólnikiem z d. 24. lipca postawił rząd w Chili wszystkie okręta zagraniczne na równej stopie z okrętami chylijskimi w portach okolicznych pod warunkiem zupełnej wzajemności. Okręta krajowe nie zachowujące tej wzajemności mają od 1. stycznia r. b. płacić o 6 realów od leczki więcej nad zwykły podatek od ciężarów okrętowych. (Indep. belge.)

Portugalia.

(Otwarcie kortezów. — Wiadomości potoczne.)

Lizbona, 8. stycznia. Zwyczajną sesję kortezów otworzono dnia 2go b. m. bez zwykłych szczególniejszych uroczystości. Stan obecny Królowy nie dozwolił Jej wystąpić osobiście. Niebyło także mowy od tronu, tak iż posiedzenie to wydawało się nie jako nowo otworzone, lecz jako dalszy ciąg poprzedzającego. W izbie pierwszej mianowała korona kardynała patriarchy przewodniczącym w miejsce zmarłego księcia Palmella. Izba druga obrała swego dawnego prezydenta pana Costa Cabral (brata hrabiego Thomar).

Przedłożone wnioski do ustawy mają tylko dla Portugalii niejaką wagę.

Wyczerpanie publicznego skarbu skłoniło także Królowę poświęcić na rok 1851 niejaką część swego dochodu. Dwór zrzekł się 156 contos reis (niemal 390,000 złr. m. k.).

Marnowanie pieniędzy przechodzi tu wszelkie wyobrażenie. Minister finansów nie był dotychczas w stanie położyć tamę trwonieniu pieniędzy w administracji swego własnego zakresu.

Przed dwoma miesiącami zaprowadziło angielskie towarzystwo miesięczną parową żeglugę między Anglią i Brezylją, która ma zawiązać oraz do Lizbony i Madeiry. Żegluga portugalska poniosła przez to szkodę, co spowodowało niektórych kapitalistów w Lizbonie i Porto wejść w spółzawodnictwo z Anglikami. Paropływy ich mają iść tą samą drogą i utrzymywać komunikację między Brezylją i dawnym krajem macierzystym. Obawiamy się, pisze korespondent dziennika *Reichszeitung*, że to przedsięwzięcie się niepowiedzie. Zapewne poniosą Anglicy swoim zwyczajem ofiarę dla zniżenia cen, aby przemijającą taniością zniszczyć swych spółzawodników.

Hiszpania.

(Wiadomości bieżące z Madrytu.)

Madryt, 15. stycznia. Królowa potwierdziła wspomnianą w piśmie naszym kombinację Bravo Murillo. Ministrem robót publicznych mianowany został p. Negrete. Nowi ministrowie złożyli już przysięgę królowej. Cywilny gubernator Madrytu, Zarragoza, podał się niespodzianie do dymisji. Przyczyna tego niewiadoma jeszcze. — W budzecie wojny i spraw wewnętrznych nastąpią znaczne redukcje. Prezydent ministrów, Bravo Murillo, przedłoży jutro swój program kortezom z oświadczeniem, iż ustąpi natychmiast, gdyby go przyjąć niechciano. Nowo-mianowany gabinet zajmie się także poprawieniem projektu sądownictwa i ustawy o druku. (G. Wr.)

Anglia.

(Wiadomości bieżące z Londynu.)

Londyn, 20. stycznia. Królowa przejeżdżała się dzisiaj w parku Windsorskim w towarzystwie księżniczek de Nemours i de Aumale.

— Książęta Nemours i Aumale byli na polowaniu z księciem Albertem.

— Dziennik *Globe* donosi stanowczo, że Królowa zagał parlament osobiście.

— P. Bell, wice-konsul angielski w Oran mianowany został konsulem w Algierze z płacą 800 funt. szt., co oszczędzi 800 funt. szterl. w skutek zniesienia konsulatu jeneralnego w tem samym mieście. Oszczędzenie to połączone z innym wynoszącym 1000 funtów szterl. na konsulacie w Syrii, a 1200 funt. szterl. na konsulacie w Chinach wynosi razem zmniejszenie kosztów o 3000 funtów szterling. rocznie.

— Ponieważ niektóre dzienniki zagraniczne ogłosiły, że otwarcie wystawy Londyńskiej zostało odroczone, przeto donosi komitet wykonawczy, że dzień otwarcia wystawy bynajmniej się nie zmienił, i jest jak dawniej oznaczony na 1. maja. (Indep. belge.)

Francya.

(Litogr. „korespondencya austr.“ o ostatniej mowie pana Thiers mianej w zgromadzeniu ustawodawczem.)

Między mowami, które w ostatnich dniach wygłoszono z trybuny francuskiego zgromadzenia narodowego, zajmuje mowa pana Thiers'a bezsprzecznie pierwsze miejsce. Pan Berryer położył tę zasługę, iż odsłonił dobre strony monarchyi i zwrócił uwagę na tra-

dycy, wielkiego, świętego i wiekopomnego tronu. Zdawało się, że mowa jego kierowała debatę na drażliwą drogę i spodziewano się, że wytoczy się ważna i wielka walka zdań, walka idei monarchycznej i republikańskiej.

Ale pan *Thiers* przeniósł dyskusję na pole praktyki i dojrzałego umiarkowania, które nie spodziewając się żadnego pożytku po różnorodnych abstrakcjach, uwzględniają tylko rzeczywistość i prawdziwe potrzeby położenia politycznego. Z ową loiczną bystrością i precyzją umiejacą tak trafnie pochwycić główny punkt każdej kwestyi, z właściwym sobie talentem zgłębienia niejako duszy każdego przedmiotu i zapobiegania wszelkim możliwym objeakom przez żywą i jeniálną polemikę, wyrzucił mowca zwolennikom pałacu Elysée wszystkie ich liczne popełnione błędy, a z największym przyciskiem wspominał o usunięciu jenerała Neumayer, którego dla tego tylko uchylono od posady, że nie chciał pochwałać i podniecać w swoim korpusie okrzyków na cześć cesarza.

Wyświecił następnie wszystkie rozmaite stronnictwa, na które się w tej chwili dzieli życie polityczne Francyi. Podziękował ministrowi spraw wewnętrznych panu *Baroche*, że uznał z gotowością niewinność wycieczki do Claremont, która była jedynie aktem przychylności. Oświadczył równie, że i *rendez-vous* w Wiesbaden uważa w ogóle i ze względu na zgromadzenia w Belgrave Square odbyte pod rządem Ludwika Filipa za niegroźące egzystencji republiki. Republikanom, a mianowicie tak niebieskim jak i czerwonym przyznał, że od czasu rewizyi ustawy o wyborach zaniechali planu gwałtownej rewolucyi i używają tylko legalnych środków. Inaczej ma się rzecz z stronnictwem Bonapartystów; stronnictwo to trzyma władzę w rękę, kieruje wszelkimi sprężynami ambicyi i osobistego odznaczenia się, jest przeto potężne przed wszystkimi innymi, a jego postępowanie od października r. 1849, może istotnie wzniecić obawę w większości.

Wielką i płodną myślą mowy *Thiers'a*, z którą zgadzają się najznakomitsi i najzdolniejsi mężowie stanu, najżyczliwsze i najroztropniejsze charaktery Francyi — jest stałe trzymanie się form legalnych.

Chociażby te formy były niedostateczne, chociażby z nich wyglądały groźne cienie samowolności demokratycznej: jednak jest to przedewszystkiem obowiązkiem każdego stale ich przestrzegać. — Wszakże tonącemu znaczy więcej chwijająca się deska, niż królestwo na lądzie.

Powazanie nie wielu istniejących jeszcze form jest dla Francyi rekojmia, że kiedyś z własnego, głębokiego i dobrze rozważonego przekonania, będzie mogła w zupełnej wolności i samodzielności powrócić na drogę zdrowych konserwacyjnych zasad.

Dotychczas spadały na Francję niespodziane rewolucye, wywoływane i dokonywane przez mniejszość.

Zrzucić raz na zawsze to jarzmo mniejszości — oto upomnienie *Thiers'a* do narodu! Oby trafiło do przekonania krajowców jego, a nie mielibyśmy nadal powodu obawiać się o przyszły los Francyi.

(Litog. kor. austr.)

(Wiadomości bieżące z Paryża z d. 21. stycznia.)

Paryż, 21. stycznia. Przesilenie ministeryalne trwa ciągle jeszcze. Około południa zdawała się nabierać prawdopodobieństwa pogłoska o ministeryum Lamartine; lecz ku wieczorowi wrócono znów do kombinacji Odillona Barrot, która też w tej chwili ma najwięcej szansy za sobą. Niektórzy utrzymują jednak, że prezydent chce umyślnie przedłużyć to przesilenie, aby tym sposobem mógł zatrzymać większą część dymisjonowanego gabinetu. Słychać też za rzeczą pewną, że prezydent przygotowuje poselstwo do zgromadzenia narodowego, do którego ma być przyłączona relacya o utworzeniu nowego gabinetu.

Zgromadzenie narodowe ukończyło dziś debaty nad ustawą dotyczącą się aresztowania reprezentantów za długi. Wniosek komisji — aby wierzyciele starali się w tej mierze o upoważnienie ze strony zgromadzenia narodowego — przyjęto 456 głosami przeciw 196. W skutek tej uchwały oczekują tu powszechnie mnóstwa skarg takich przeciw reprezentantom wszelkiej barwy politycznej.

Dziennik *Patrie* zawiera następującą wiadomość: „Policya odkryła znówu jakieś towarzystwo tajne. Wczoraj przyaresztowano 36 indywidualów, króre należały do stowarzyszenia pod nazwą: „Zespolenie gmin.“ Dziś uwięziono znówu 20 innych; wszyscy ci byli deputowanymi centralnego komitetu towarzystwa i mianowali się: „Obrońcami rzeczypospolitej.“ Pomiedzy zabraneni dokumentami znajduje się także proklamacya do ludu, której tysiące egzemplarzów drukowanych przygotowywano już do rozszerzenia po całej Francyi.

Prezydent republiki kazał dziś ogłosić, że we czwartek będzie balu w pałacu Elysée. Okoliczność tę przypisują jedni terażniejszemu przesileniu politycznemu, a inni utrzymują znówu, że zabawy te ustają już całkiem, ponieważ prezydent ma zamiar rzec się zupełnie przyzwolonej mu zeszłego roku sumy reprezentacyjnej w kwocie 2,400,000 franków, i stósownie do tego zaprowadzić rozmaite reformy w swym budżecie domowym.

Podług wykazu statystycznego wychodzi teraz we Francyi 900 dzienników i pism peryodycznych. Z tych przypada na prowincye 515 dzienników, a na sam Paryż 385.

(G. Wr.)

— Zakończenie mowy pana *Thiers'a*: „Jeżeli zgromadzenie ulegnie, wtedy cesarstwo nieochybnie!“ — w którym raz wrzeczzone zostało bez ogródki to, co spowodowało terażniejszą wyprawę większości parlamentarnej przeciw rządowi, jest ciągle jeszcze przedmiotem rozpraw wszystkich dzienników paryzkich. *Journal*

des Debats wierny optymizmowi swemu i teoryi przyzwalania na wszystko, mówi o tem pomiedzy innymi: „Nie, my niesądzimy, aby uległość zgromadzenia narodowego pociągnęła cesarstwo za sobą. — Czy ministeryum się utrzyma, czy upadnie, to mniejsza; ministeryum niemoże utworzyć cesarstwa, lecz sama opinia publiczna.“

Słychać, że wkrótce ma być wydana w Londynie i w Paryżu broszura księcia Joinville o terażniejszym politycznym położeniu Francyi i całej Europy.

(Austr.)

Belgia.

(Dymisya ministra wojny. — Minister spraw Rogier prowiz. zawiaduje sprawami wojny.)

Bruksela, 21. stycznia. Przy rozpoczęciu dzisiejszego posiedzenia izby oznajmił minister Rogier, że król przyjął wczoraj dymisję ministra wojny i że tymczasowie będzie osobiście zawiadywał sprawami departamentu tego. Zatem przesilenie ministeryalne zostało już rozstrzygnięte.

W skutek tego rozpoczęcie izba bez przeszkody z dniem jutrzejszym dalsze debaty swoje.

(G. Wr.)

Szwajcarya.

(Stronnice zapędy w kantonie Berny.)

Zaciekłość stronniceza w kantonie Berny wzmaga się niestety coraz bardziej. Na ostatniem posiedzeniu rady wielkiej miotali przewodzący stronnicew wzajemnie rozmaite obelgi na siebie, a teraz przygotowuje się już faktyczny opór w okręgu Courtelary, ponieważ mieszkańcy kantonu niechęć zezwolić na wykonanie uchwały tyczącej się wydalenia Dra Basswitz. Rząd wysłał wprawdzie w to miejsce dwa bataliony piechoty i kompanię strzelców, ale że wszyscy prawie oficerowie berneńscy należą do radykalnego stowarzyszenia oficerów, przeto użycie siły zbrojnej mogłoby bardzo niemiłe skutki pociągnąć za sobą. Położenie terażniejszej rady federacyjnej jest bardzo przykre; wie ona że rząd berneński jej niesprzyja, a przecież musi odpiierać stanowczo wszelkie usiłowania, któreby ją obalić mogły, aby zapobiedz tym sposobem wszelkiemu uprzedzeniu dla dawnych kantonów ligi odrębnej.

(Austr.)

(Obsadzenie doliny St. Immer. — Wiadomości z różnych kantonów.)

Obsadzenie doliny St. Immer przez berneńskie wojsko rządowe zostało bez oporu wykonane. Z początku zamierzali młodzi ludzie opór stawić; ale gdy komendant kazał ostremi ładunkami nabić karabiny, zniknęły tłumy. Przedsięwzięto liczne aresztacye; ale dr. Basswitz, jako najwinniejszy, wyniósł się już na 24 godzin przed upływem terminu swego wydalenia, do kantonu Neuenburg. — Wszystkich oczy zwrócone są teraz na kanton St. Gallen, gdzie się ma odbyć głosowanie za albo przeciw rewizyi konstytucyi. Przyjaciele rewizyi liczą na zwycięstwo, jak niemniej i partya przeciwna. Na wszelki sposób małą będzie większość tak jednej jak drugiej partyi. W kantonie Argowii wypadają wybory dla drugiej rady konstytucyjnej bardziej stanowczo. I w Wallis przywiodła do skutku partya postępową podczas głosowania zaprowadzenie podatku progresyjnego.

Włochy.

(Poczta włoska.)

Turyń, 17. stycznia. Izba deputowanych wotowała dziś pierwszy artykuł o upodatkowaniu posiadłości *manus mortuae*. *Risorgimento* wyraża się przy tej sposobności z pochwałą, że izba ta razą głosowała nie według swych parcyalnych odcieni, lecz każda frakcyja według swego osobistego przekonania, tak iż ze wszystkich ławek w części zgadzające się wota wypadły. Dziennik ten pochwała rezultat głosowania w ogóle, i uznaje za rzecz naturalną, że będące w mowie posiadłości nie są wyłączone od ciężaru nowo zaprowadzonego podatku gruntowego i domowego. Tylko domy podrzutków wyłączone są od podatku. — Pan Rogier, wiceprezydent francuskiego towarzystwa dobroczynności w Turynie umarł, i dziś złożono zwłoki jego w kościele Anunziata w przytomności 200 Francuzów tudzież francuskiego posła pana Butenval.

Genua, 15 stycznia. Redaktor dziennika *Italia libera*, który się przez swoje prowokujące artykuły bardzo wiele przyczynił do burzliwych scen, stał temi dniami przed sądem asyzów za dwa artykuły, z których jeden zawierał wyraźną odezwę do ludu. Po krótkiej naradzie wyrzekli przysięgli z nieukontentowaniem prokuratora państwa, że jest niewinny.

(Lit. kor. austr.)

Rzym, 17. stycznia. Z niezawodnego źródła donoszą, że stolica apostolska zamysła z królestwem Hyszpanii konkordat zawrzeć. Dla stanowczego zawarcia czekają jeszcze tylko na powrót hyszpańskiego posła pana Martinez della Rosa, który obecnie zatrudniony jest na posiedzeniach kortezów w Madrycie. Główne postanowienie konkordatu zależy na tem, że niektóre zniesione klasztory będą znówu restaurowane, zresztą OO. Kapucyni otrzymali już teraz wstęp do swego klasztoru w Madrycie, a od niejakiego czasu powrócili i Jezuitci. Tegoroczny ich spis zawiera 353 członków, którzy tylko w hyszpańskim terytorium są czynni.

Niemce.

(Wiadomości z Drzezdna.)

Z **Drezdna** donoszą pod dniem 23. b. m.: Austriacki prezydent ministrów jest tutaj spodziewany dnia 2. lutego; podobnie i pan Manteuffel. Po ten czas spodziewają się, że przygotowawcze czynności obu komisji konstytucyjnych będą skończone, i że nadejdą instrukcyje od różnych rządów do ich pełnomocników o mogących nastąpić zmianach w konstytucyi.

Saksonia ma wysłać pełnomocników na słowy kongres w Wiesbaden, toż samo twierdzą o Bawaryi i Wirtembergii.

(Sprawy obydwóch izb bańskich.)

Baden. Względem odbywania zgromadzeń ludu przyjęła bańdzka izba pierwsza stosownie do wniosku komisji następujące postanowienia: Do zgromadzenia ludu, które zamierza wpływać na sprawy polityczne, równie jak do każdego zgromadzenia, które się pod gołym niebem ma odbywać, potrzebne jest uprzednie pozwolenie na piśmie od władzy państwa. O pozwolenie muszą prosić przedsiębiorcy, przełożeni lub przewodniczący przed zwołaniem zgromadzenia, i należy je zawsze odmówić, jeżeli odbywanie się zgromadzenia dla publicznego spokoju lub publicznego dobra niebezpieczeństwem zagraża. W izbie drugiej przyjęto pojedyncze paragrafy ustawy względem zmiany ustawy konskrypcyjnej z d. 14. maja 1825 powiększej części bez dyskusji; główne zamiary tej ustawy są: zrowadzenie na nowo zastępstwa; zabezpieczenie korpusu armii od wciśkania się niegodnych suplentów; ułatwienie obowiązanych do konskrypcji, którzy na mocy ustawy od roku 1849 do wojska wstąpili.

(Amnestya.)

Mannheim, 19. stycznia. Zeszłej soboty puszczone na wolność kilkanaście osób skompromitowanych w przeszłorocznej rewolucji naszej. Piętnastu indywiduum darowano resztę kary na mocy ułaskawienia Wielkiego księcia. Oprócz tego spodziewają się tu powszechnie dalszej amnestyi jeszcze i oznaczają dzień 15sty kwietnia, w którym ma nastąpić także zniesienie stanu wojennego, jako dzień powszechnej, głównych przewodzców tylko wykluczającej amnestyi.

(Fr. J.)

(Zwołanie sejmiku hanowerskiego.)

Hanower. Dziennik *Hannoversche Ztg.* zawiera następujące obwieszczenie królewskiego ministerium, względem powtórnego zwołania stanów królestwa: Jego król. Mość raczył postanowić, aby odroczone 23. lipca z. r. powszechne zgromadzenie stanów zebrało się znowu 12. lutego b. r. Wzywają się przeto jego członkowie, aby wcześniej tutaj przybyli i mieli udział w obradach.

(Obrady w sprawie następstwa greckiego tronu.)

Mnichów. Dziennik „*Nürberger Korrespondenz*“ pisze: „Obrady, które względem następstwa greckiego tronu toczono tu z trzema greckimi opiekunaczami mocarstwy, są już jak słyhać, bliskie ukończenia. Az gdy konkluzya ta nastąpi, powróci król Otto do Aten“.

(Powrót ministra v. d. Pfordten do Mnichowa.)

Mnichów. Minister państwa v. d. Pfordten przybył 19go b. m. do Mnichowa i uwiadomił Jego król. Mość o dotychczasowym rezultacie konferencji drezdeńskiej. Najpierwszem teraz zatrudnieniem p. prezydenta ministrów będzie wypracowanie mowy od tronu; czyli potem będzie znowu osobiście mieć udział w konferencyach wolnych, to zależy od okoliczności i nastąpi tylko w razie naglącej potrzeby, ponieważ baron v. Arretin otrzymał już stanowcze pełnomocnictwo do zastępowania Bawaryi.

(Armia Szlezwig-holsztyńska.)

Szlezwig. Armia szlezwig-holsztyńska pozajmowała już kantony w kraju i tak jest podzielona, że sprawa redukcji najdalej za tydzień ukończoną być może. Reorganizacya kontyngensu holsztyńskiego nastąpi zaraz po tem, skoro przeznaczona do tego komisya pacyfikacyjna rozpocznie działalność swoją.

(Austr.)

(Kurs giełdy frankfurtskiej z 21. stycznia.)

Metal. austr. 5⁰/₁₆ — 72³/₈; 4¹/₂ 63¹/₈. Akcyje bank. 106⁴/₈. Sardyńskie 33¹/₈. Hiszpańskie 3⁰/₁₆ — 32¹³/₁₆. Polskie 300 — —; 500 — 81⁵/₈.

Prusy.

(Wiadomości potoczne z Berlina.)

Berlin, 22. stycznia. Jenerał Radowitz przybył wczoraj wieczór do Berlina, lecz jak słyhać zabawi tu bardzo krótko. — Na kolońsko-mündeńskiej kolei żelaznej wydarzył się nieszczęśliwy wypadek, przy którym kilkoro ludzi postradato życie. Książę Fryderyk Wilhelm, który także jechał tym pociągiem, nieponiósł żadnego uszkodzenia.

— „*Lith. Korresp.*“ donosi: Hrabia Alvensleben miał otrzymać rozkaz, nieczwalać żadną miarą na powszechny, niemiecki związek podatkowy. Także i Hanower miał oświadczyć się w tym samym duchu.

— Okoliczność ta, że w mowie zagajającej niewspomniano wcale o kwestyi niemieckiej, wywarła w ogóle bardzo niepomyślny wpływ na izby. Zdaje się, że izba druga pominie całkiem odpowiedź na wspomnianą mowę.

(Austr.)

— Wkrótce nastąpi obsadzenie ministerstwa dla spraw agromicznych, i ani wątpić, że to ministerium będzie rozszerzone przez pojedyncze oddziały terażniejszego ministerium handlu. Najwyższy prezydent prowincyi Poznańskiej, pan Bonin, ma otrzymać posadę posta przy jednym z dworów niemieckich.

— Nad wnioskiem do ustawy o odpowiedzialności ministrów naradzono się w komisyi izby drugiej tak dalece, że sprawozdanie już za kilka dni nastąpi. — Minister sprawiedliwości kazał się na posiedzeniach komisyi przez tajnego radcę sprawiedliwości Grimm zastępować.

(Kurs giełdy berlińskiej z 23. stycznia.)

Dobrowolna pożyczka 5% — 106. Oblig. długu państwa 84³/₈. Akcyje bank. 95¹/₂. Polskie listy zastaw. 94. Polskie 500 — 81¹/₄; 300 — 143¹/₄ L. Frydrychdory 13¹/₁₂. Inne złoto za 5 tal. 7³/₄. Austriackie banknoty 78²/₃.

Tureya.

(Wiadomości z Konstantynopola.)

Z Konstantynopola donoszą nam, pisze *Lit. kor. austr.*, z dnia 9. b. m. co następuje: Znajdujące się tu towarzystwo żeglugi parowej postanowiło puścić w obieg 500 dalszych akcyi i obstało wało 8 wielkich paropływów w Anglii dla używania ich na wodach Bosforu. — Angielski poseł Sir Stratford Canning miał niedawno z wielkim wyzorem długą naradę.

— Wiadomości, nadesłane tutaj z Damasku pod dniem 2. b. m. donoszą, że karawana, która odeszła do świętego miasta Mekki, powróciła dnia 18. grudnia. Cholera, która się w Arabii z straszną zacieklnością srożyła, zabrała bardzo wielu pielgrzymów.

(Rozbrojenie mieszkańców w Sarajewo (w Bośni).)

Wiadomości z Sarajewo z 2. stycznia donoszą o rozbrojeniu tamtejszych mieszkańców. Pistolety i broń sieczną pozostawiono właścicielom, ale opieczętowano sklepy płatnerzy, równie jak sklepy kupców sprzedających proch i ołów. Rozbrojenie na ten raz rozciąga się tylko na obwód miasta. Rozporządzenie to wydane przez Omer Baszę było tem bardziej potrzebne, zwłaszcza że rozjątrzenie ludności mużłmańskiej przeciw nowym instytucyom w całej Bośni i Hercegowinie okazuje się jeszcze większe niż przedtem, i podniecanie jest ustawicznie przez naczelników, których samowolność przez te reformy jest ścieśniona, równie jak przez fanatyczne kapłaństwo, które w nich upatruje targnięcie się na religię mahomedańską. Ludność zaś chrześcijańska znosi z rezygnacyą wszystkie terażniejsze z walki stronnictw wynikające ciężary i uciążliwości, jako to: pochody wojsk, pauszczyzny i liwerunki, dla tego, że właśnie po tych reformach, spodziewa się niejakiego polepszenia swego smutnego losu.

Wiadomości handlowe.

(Ceny targowe Lwowskie z 27. stycznia.)

Lwów. Na naszym dzisiejszym targu sprzedawano korzec pszenicy po 19r.45k.; żyta 15r.45k.; jęczmienia 10r.30k.; owsa 6r.47k.; hreczki 12r.30k.; kartofli 6r.35k.; — cetnar siana płacono 3r.; — sag drzewa bukowego kosztował 31r.15k.; sosnowego 25r. w. w. Cena krup, mąki, mięsa wołowego itd. bez odmiany.

(Ceny targowe w obwodzie lwowskim.)

Lwów, 19. stycznia. Według doniesień handlowych z Gródka, Jaryczowa i Szczerca sprzedawano tamże na targach w pierwszych 14 dniach stycznia w przecięciu korzec pszenicy po 16r.30k. — 20r. — 19r.50k.; żyta 13r.15k. — 14r. — 14r.47k.; jęczmienia 10r.45k. — 8r.45k. — 10r.22k.; owsa 6r.35k. — 5r.45k. — 5r.30k.; hreczki 9r. — 9r.45k.; kartofli 4r.48k. — 3r.40k. — 0. Cetnar siana po 2r.15k. — 0 — 4r.30k. Za sag drzewa twardego płacono 23r.45k. — 15r. — 22r.30k., miękkiego 18r.45k. — 12r.30k. — 19r. Funt mięsa wołowego kosztował 8k. — 10k. — 10k. i garniec okowity 3r.45k. — 2r.45k. — 4r. w. w.

Kurs lwowski.

Dnia 28. stycznia.

	gotówką		towarem	
	złr.	kr.	złr.	kr.
Dukat holenderski	5	51	5	55
Dukat cesarski	5	53	5	57
Półimperyal zł. rosyjski	10	12	10	15
Rubel śr. rosyjski	1	58	1	59
Tatar pruski	1	51	1	53
Polski kurant i pięciozłotówk.	1	28	1	29
Galicyjskie listy zastawne za 100 złr.	91	14	91	40

(Kurs wekslowy wiedeński z 25. stycznia.)

Amsterdam 179¹/₂ l. 2. m. Augsburg 130¹/₂ p. uso. Frankfurt 129³/₄ l. 3. m. Genna 150 p. z. m. Hamburg 192 l. 2. m. Marsylia 152¹/₂ l. 2. m. Liworno 125 p. 2. m. Londyn 1240 l. 2. m. Paryż 153 l. 2. m. Agio duk. ces. —. Napoleondor —. Szuf. —. Agio srebra —.

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 27. stycznia.

PP. Kabath Aleksander, z Sanoka. — Grochowalski Antoni, z Tuczny. — Czajkowski Hippolit, z Sarniuk. — Kleczkowski Franciszek, z Skomorochów.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 27. stycznia.

Hr. Dzieduszycki Kazimierz, do Niesłuchowa. — PP. Jarzymowski Adalbert, do Kulawy. — Grochowalski Antoni, do Sulimowa. — Papara Antoni, do Białatycz. — Pajączkowski Józef, do Poradłowic. — Kleczkowski Franciszek, do Niemirowa. — Bielski Henryk, do Dłużniowa. — Brzezany Maurycy, do Kończak. — Izdebski Jan, do Białobuzniety. — Zawadzki Józef, do Tarnopola.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 27. stycznia.

Pora	Barometr wmiarzewied. sprowadzony do 0° Reaum.	Stopień ciepła według Reaum.	Sredni stan temperatury do g. 6. zr.	Kierunek i siła wiatru	Stan atmosfery
6 god.zr.	28 1 6	— 7°	— 6°	połud.	pochm. śnieg
2god.zr.	28 1 6	— 6°	— 8,5°	połud.-wschodni	" "
10 g. w.	28 1 6	— 8,5°		"	" "

Dnia 28. o godz. 6 zrana — 8,5°.

TEATR.

Dzisiaj: opera niem.: „Montecchi und Capuletti.“